

עמ"ת 2821/08/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 2821-08-21 פלוני(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 438629/2021

בפני	כבוד השופט ניצן סילמן
עורר	פלוני (עציר)
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

החלטה

ערר על החלטת בית משפט שלום בחיפה (כבוד השופטת פיקוס בוגדנוב) בתיק מ"ת 48730-06-11 מיום 26.7.21. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של איומים, החזקת סכין שלא כדין והחזקת סמים לצריכה עצמית. בד בבד עם הגשת האישום, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים.

ביום 17.6.21 הוגשה חוו"ד פסיכיאטרי בעניין העורר, בה נקבע כי העורר אינו כשיר לעמוד לדין וכי בעת ביצוע העבירה לא היה אחראי למעשיו. הפסיכיאטר המחוזי המליץ לאשפז העורר בכפייה.

ביום 5.7.21 ביקש הח"מ שתוגש חוו"ד נוספת אשר תתייחס לצורך באשפוז כפוי, להבדיל מטיפול מרפאתי כפוי. המשיבה לא ציינה שהיא חולקת על הקביעה בדבר אי כשירות מהותית. במועד זה ניתנה גם הסכמה לקיומן של ראיות לכאורה, קיום עילת מעצר וכן ניתנה הסכמה למעצר המשיב עד תום ההליכים בתנאי אשפוז. על יסוד ההסכמה, הורה בית משפט קמא כאמור בהסכמה.

לאחר החלטת מעצר זו, הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית משלימה בה צוין כי העורר כשיר לעמוד לדין ולדעת הפסיכיאטר אין צורך באשפוז כפוי אלא די בצו טיפול מרפאתי כפוי. המשיבה הודיעה כי היא חולקת גם על נושא האחריות בעת ביצוע העבירה, ולאור זאת השיב העורר על כתב האישום והתיק נקבע לשמיעה. לאור קביעת מועדים בתיק העיקרי, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בשאלת המעצר, והציע חלופת מעצר בביתו של העורר בהשגחת אשתו ובנה הבוגר של אשתו.

ביום 26.7.21, שמע בית משפט קמא המפקחים ודחה החלופה המוצעת. על כך נושא הערר.

העורר ממקד חיציו בכך, שנוכח חוות הדעת הפסיכיאטריות, סיכויי ההרשעה נמוכים. על כן, משליך הדבר על שאלת המעצר, ובהכרח מביא להעדפת חלופה על פני המשך הותרת העורר במעצר. העורר מצין כי גם בשלב ראיות לכאורה,

יש בחוות דעת המלמדת על חוסר כשרות מהותית "כרסום משמעותי" בחומר הראיות, ויש לנסות ולמצוא חלופת מעצר הולמת אף תוך כדי בחינה "בגמישות מסוימת".

לטענת העורר, בחן בית משפט קמא החלופה במשקפיים של "נאשם רגיל" ולא כפי הנדרש בפסיקה, כאמור בבש"פ 90/18 ודומיו. מהלך הדיון בערר הצעתי לצדדים לשקול מעצר באיזוק, אך המשיבה סירבה להצעה זו וצינה כי זאת נוכח עברו של העורר, ריבוי הליכים שהופסקו, לרבות הליכים ממאי 2018 (אישום באיום, הפרעה לשוטר והיזק לרכוש) מאי 2020 (אישום של איומים) ויוני 2021 (אישום של איומים והחזקת סכין שלא כדין).

שבתי ועיינתי בהחלטת בית משפט קמא ובטיעוני הצדדים. אין חולק כי גם במסגרת בחינת הראיות לכאורה, בשלב המעצר, יש להביא בחשבון גם ראיות התומכות באפשרות של זיכוי מחמת אי שפיות (ראה למשל בש"פ 9191/17 **עבדאללה נ' מדינת ישראל**). על כן מקום בו קיימת חוות דעת, בוודאי חוות דעת של המדינה, לפיה בעת ביצוע המעשה לא היה העורר אחראי למעשיו, לחוות דעת זו קיים משקל משמעותי והיא מכרסמת משמעותית בפוטנציאל ההרשעה.

יחד עם זאת, מקום בו קיים פוטנציאל הרשעה, גם אם מכרסם, עדיין אין פירושה של חוות דעת פסיכיאטרית, כי על בית המשפט להתעלם מעילת המעצר ומחשש המסוכנות. אכן, מקום בו קיימת חוות דעת המלמדת כי נאשם היה חולה נפש בעת ביצוע המעשים, יש לחפש ולהעדיף חלופה על פני מעצר. החלופות **"שלהן יש להעניק את המשקל הרב ביותר הן מעצר בתנאי אשפוז, ככל שנדרש אשפוז, או חלופת מעצר שתאיין את המסוכנות, אם אין צורך באשפוז"** (בש"פ 90/18 **מדינת ישראל נ' פלוני**).

כלומר, כאשר מתרשם בית המשפט מכך כי קיימת מסוכנות, על אף הכרסום בפוטנציאל ההרשעה, יש לבצע איזון בין אותה מסוכנות ובין הכרסום, באופן שאם תמצא חלופה סבירה, אף כזו שלא הייתה מאושרת לולא הכרסום בפוטנציאל ההרשעה ניתן להעדיפה. עדיין על אותה חלופה לאיין או להלקות במידה מספקת את המסוכנות.

בית המשפט העליון מטעים בבש"פ 90/18 הנ"ל כי **"אין לשלול גם מצבים שבהם לא יהיה מנוס מלעצור נאשם שאינו זקוק לאשפוז, ולו כשלב ביניים עד מציאת חלופה הולמת"**. בית המשפט העליון מוסיף ומבהיר **"הדגש הוא במסוכנותו של אדם שמחלתו גרמה לו לבצע עבירה פלילית. יש צורך להגן על הציבור מפניו, אף אם אין לזקוף לחובתו אשם מוסרי. הליך המעצר נועד לשרת תכלית זו, תוך מתן כלים מתאימים לבית המשפט. אין לקבל את הטענה שהליכי המעצר אינם נוגעים לנאשם מסוכן שמתנהל נגדו הליך פלילי - ואפילו ברור שההליך הפלילי יסתיים בזיכוי מחמת הסייג של אי שפיות הדעת"**.

דברים אלו נכתבו בדיוק למקרה בפנינו. אמנם, רף האישום אינו קיצוני. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי מדובר בנאשם אשר לחובתו הרשעות בפלילים, בעבירות סמים, רכוש ואלימות לרבות בעבירה של שוד מזוין. 3 אירועים בהם הופסקו ההליכים, מלמדים על קושי ממשי לשלוט בהתנהגותו של העורר, ועל כך כי גם אם יש להעדיף חלופה, זו צריכה לתת מענה סביר למסוכנותו כלפי הציבור.

מסכים אני בכל לב עם הטיעון כי סמיכות המועדים בין יום 10.6.21, מועד בו זוכה העורר מחמת היותו לאו בר עונשין ובין יום 15.6.21 המועד בו מיוחסים לעורר המעשים נשוא ההליך דנן, זועקת כי מסוכנות העורר גבוהה, חרף הכרסום בפוטנציאל הרשעתו.

על כן, בדין בדק בית משפט קמא, לפני ולפנים את איכות המפקחים, ובדין סבר בית משפט קמא כי חרף הנמכת הרף לנהוג בגמישות על מנת לאתר חלופה, יש להיזהר במקרה דנן ויש צורך בפיקוח איכותי. אזכיר - איזוק אלקטרוני הינו אמצעי נוסף מעבר למערך האנושי הדרוש לשם הצבת חלופה. איזוק אלקטרוני יכול לתת התרעה, אך אין בכוחו למנוע מעשה, והתנהגות העורר מלמדת כי יש צורך מעבר להתרעה גם בהרתעה. בית המשפט קמא סבר כי הגם שהמפקחת המוצעת תקינה, בנה של המפקחת לא הרשים, ואינו יכול לשמש כמפקח. בהתרשמות זו, איני סבור כי יש מקום להתערב (בש"פ 5642/18).

סבורני, כי בנסיבות המקרה דנן צדק בית המשפט קמא עת סבר כי הכרח הוא למצוא מפקחים שיהיה בכוחם למנוע הישנות אירועים, ולהשפיע באופן ממשי על העורר נוכח נסיבות העבר, הקשיים הפסיכיאטריים, השימוש בסמים וסמיכות האירועים.

בנסיבות אלה, איני סבור כי נפלה שגגה בהחלטת בית משפט קמא ועל כן רואה אני לדחות הערר. אך מובן כי אם ימצא מפקח חלף הבן שהוצע, יוכל העורר לפנות ללא דיחוי לבית המשפט קמא וזה יעשה על מנת להגשים אותה גמישות דיונית עליה הורה בית המשפט העליון.

הערר נדחה.

ניתנה היום, ל' אב תשפ"א, 08 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.